

Riigikohtu arvamus¹ märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Riigikohus ei pea põhjendatuks eelnõuga kavandavat muudatust lühendada märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses (MSVS) märgukirjadele ja selgitustaotlustele vastamise tähtaega 30 kalendripäevalt 15 kalendripäevale. Eelnõu seletuskiri ei veena, et lühem tähtaeg ei ohusta vastamise kvaliteeti. Seletuskirjas märgitakse, et enamikel juhtudel peaks 15 kalendripäevasesest vastamistähtajast piisama, ent ei ole selgitatud, millel see väide tugineb. Seletuskirjas tuuakse välja muudatuse võimalikke negatiivseid tagajärgi, nagu vastuste kvaliteedi langus, avalike teenuste kvaliteedi ja avalikkuse usalduse langus riigi tegevuse suhtes, ent ei ole tõsiseltvõetavat analüüsi, kuidas ilma lisakulu ja lisatööjõu värbamiseta neid tagajärgi ära hoida või leevendada.

Eelnõu seletuskirjas on märgitud, et 2017.–2018. aastal uuris Justiitsministeerium selgitustaotlustele ja märgukirjadele vastamise tegelikku praktikat, millest ilmnes, et ministeeriumide keskmine selgitustaotlustele ja märgukirjadele vastamise aeg on 22 kalendripäeva. Seletuskirjas ei ole andmestikku uuendatud. Seletuskirjas ei ole toodud veenvaid põhjendusi, et vastamisele kuluv aeg oleks praegu lühem või oleks ära langenud vastajate esitatud põhjendused nagu sage analüüsivajadus või lisateabe kogumise vajadus või päringud teistelt asutustelt. Võrdluseks, Riigikohtus oli selle aasta juunis kirjadele vastamise keskmine aeg 23,8 kalendripäeva. Seega tekiks Riigikohtus eelnõu jõustudes olukord, kus ajapuuduse tõttu tuleb asuda tähtaegu pikendama. See aga ei kasvata usaldust avalike teenuste kvaliteedi vastu. Tähtaja pikendamine, et tagada keerukamate pöördumiste korral vastuse piisav põhjalikkus ja kvaliteet, või paljude samal ajal laekunud kirjade tähtaegne vastamine, loob lisatööd, sest ühele kirjale tuleb vastata kaks korda (tähtaja pikendamine, sisuline vastus). Ka praegu kehtiv seadus käsib selgitustaotlustele ja märgukirjadele vastata viivitamatult, kuid hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul. Kokkuvõttes ei muudeta eelnõuga olukorda paremaks, vaid tõstetakse põhjendamatu halduskoormust.

¹ Riigikohtu arvamus ei väljenda Riigikohtu siduvat seisukohta. Riigikohus kujundab siduvaid seisukohti ainult kohtuasjade menetlemisel Riigikohtus.